

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

29 юли 2019 година*

„Преюдициално запитване — Авторско право и сродни права — Директива 2001/29/ЕО — Информационно общество — Хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права — Член 5, параграф 3 — Изключения и ограничения — Обхват — Член 5, параграф 3, букви в) и г) — Съобщаване на актуални събития — Цитати — Използване на хипервръзки — Законно предоставяне на разположение на публиката — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 11 — Свобода на изразяване на мнение и свобода на информация“

По дело C-516/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) с акт от 27 юли 2017 г., постъпил в Съда на 25 август 2017 г., в рамките на производство по дело

Spiegel Online GmbH

срещу

Volker Beck,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, Ал. Арабаджиев, М. Vilaras, Т. von Danwitz, С. Toader, F. Biltgen и С. Lycourgos, председатели на състави, Е. Juhász, М. Pešič (докладчик), L. Bay Larsen и S. Rodin, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: М. Aleksejev, началник отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 3 юли 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Spiegel Online GmbH, от Т. Feldmann, Rechtsanwalt,
- за г-н Beck, от G. Toussaint, Rechtsanwalt,
- за германското правителството, от М. Hellmann и J. Techert, в качеството на представители,
- за френското правителство, от Е. de Moustier и D. Segoin, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, M. Figueiredo и T. Rendas, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от Z. Lavery и D. Robertson, в качеството на представители, подпомагани от N. Saunders, barrister,
- за Европейската комисия, от H. Krämer, T. Scharf и J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 10 януари 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на член 5, параграф 3 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230 и поправка в ОВ L 168, 2016 г., стр. 19).
- 2 Това запитване е отправено в рамките на спор на Spiegel Online, което поддържа едноименния информационен портал в интернет, с г-н Volker Beck, който е бил депутат в Bundestag (Федералния парламент в Германия) в момента, в който запитващата юрисдикция решава да сезира Съда, по повод на публикуването на уебсайта на Spiegel Online на ръкопис на г-н Beck и на негова статия, поместена в сборник.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 1, 3, 6, 7, 9, 31 и 32 от Директива 2001/29 гласят:

„(1) Договорът [ЕО] предвижда създаването на вътрешен пазар и установяването на система, която да гарантира, че няма нарушаване на конкуренцията във вътрешния пазар. Хармонизирането на законодателствата на държавите членки в областта на авторското право и сродните му права допринася за постигането на тези цели.

[...]

(3) Предложеното хармонизиране ще допринесе за прилагането на четирите свободи на вътрешния пазар и се отнася до спазването на основните принципи на правото, и особено на правото на собственост, включително интелектуалната собственост и свободата на изразяване и на обществения интерес.

[...]

(6) Без хармонизиране на общностно равнище законодателните дейности на национално равнище, които вече са започнати в редица държави членки, за да се отговори на технологичните предизвикателства, биха могли да доведат до значителни различия в закрилата и чрез тях до ограничения на свободното движение на услуги и стоки, които

съдържат, или се основават на интелектуална собственост, което би предизвикало ново фрагментиране на вътрешния пазар и законодателна несъгласуваност. Последниците от такива законодателни несъответствия и правна несигурност ще станат по-значителни с по-нататъшното развитие на информационното общество, което вече значително е увеличило трансграничното ползване на интелектуална собственост. [...]

- (7) Следователно правната рамка на Общността за закрила на авторското право и сродните му права трябва също да бъде адаптирана и допълнена, доколкото е необходимо, за безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар. [...] [Н]е е необходимо да се премахнат или предотвратят различия, които не засягат неблагоприятно функционирането на вътрешния пазар.

[...]

- (9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. Тяхната защита спомага, за да гарантира поддържането и развитието на творческия процес в интерес на авторите, артистите изпълнители, продуцентите, потребителите, културата, промишлеността и публиката като цяло. Интелектуалната собственост следователно е призната за неразделна част от собствеността.

[...]

- (31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. Съществуващите изключения и ограничения по отношение на правата, както са определени от държавите членки, следва да бъдат преоценени с оглед новата електронна среда. [...] За да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, такива изключения и ограничения следва да бъдат определяни по-хармонично. Степента на тяхната хармонизация следва да се основава на въздействието им върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар.

- (32) Настоящата директива съдържа изчерпателен списък на изключенията и ограниченията по отношение на правото на възпроизвеждане и правото на публично съобщаване. [...] Държавите членки следва да постигнат съгласувано прилагане на тези изключения и ограничения [...].“

4 Съгласно член 1, параграф 1 от Директива 2001/29 „[н]астоящата директива се отнася до правната закрила на авторското право и на сродните му права в рамките на вътрешния пазар, като се поставя особено ударение върху информационното общество“.

5 Текстът на член 2 от тази директива, озаглавен „Право на възпроизвеждане“, е следният:

„Държавите членки предвиждат изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично:

а) за авторите — на техните произведения;

[...]“.

- 6 Член 3 от споменатата директива, озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

- 7 Член 5 от същата директива, озаглавен „Изключения и ограничения“, предвижда в параграф 3, букви в) и г) и в параграф 5:

„3. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[...]

в) възпроизвеждане от пресата, разгласяване на обществото (публиката) или предоставяне на разположение на публикувани статии по актуални икономически, политически или религиозни въпроси, или излъчени произведения или други закриляни обекти от същия характер, в случаи когато такова използване не е изрично запазено и доколкото източникът, включително името на автора, е посочен, или използването на произведения или други закриляни обекти във връзка със съобщаването на актуални събития, доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност и доколкото източникът, включително името на автора, е посочен, освен ако това се окаже невъзможно;

г) цитати за целите като критика или обзор, при условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на публиката, и че — освен ако това се окаже невъзможно — е посочен източникът, включително името на автора, и че тяхното използване е в съответствие със справедливата практика и доколкото се изисква от конкретната цел;

[...]

5. Изключенията и ограниченията, предвидени в параграфи 1, 2, 3 и 4, се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“.

Германското право

- 8 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte — Urheberrechtsgesetz (Закон за авторското право и сродните му права) от 9 септември 1965 г. (BGBl. 1965 I, стр. 1273, наричан по-нататък „UrhG“) предвижда в член 50, озаглавен „Отразяване на актуални събития“:

„За целите на отразяването на актуални събития чрез излъчване или подобни технически средства, във вестници, периодични и други издания или във всякакви други медии, в които се отразява основно случилото се през деня, както и във филми, е законосъобразно да се възпроизвеждат, разпространяват и разгласяват публично произведения, които могат да се видят и чуят по време на отразяваните събития, доколкото е обосновано от преследваната цел“.

9 Текстът на член 51 от UrhG, озаглавен „Цитати“, е следният:

„Законосъобразно е възпроизвеждането, разпространяването и публичното разгласяване за целите на цитирането на вече публикувано произведение, доколкото по обхвата си използването е обосновано от преследваната специална цел. Законосъобразно е по-специално:

1. включването след публикуването им на индивидуални произведения в самостоятелно научно произведение с цел поясняване на съдържанието му;
2. цитирането в самостоятелна литературна творба на пасажки от произведение след публикуването му;
3. цитирането на отделни пасажки от вече публикувана музикална творба в самостоятелна музикална творба“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 10 В момента, в който запитващата юрисдикция решава да сезира Съда, г-н Веck е депутат в Bundestag (Федералния парламент на Германия) от 1994 г. Той е автор на ръкопис по въпросите на наказателната политика в областта на половите престъпления срещу малолетни и непълнолетни. Ръкописът излиза под псевдоним като статия в сборник, публикуван през 1988 г. При публикуването издателят е променил заглавието на ръкописа и е съкратил едно изречение в него. С писмо от 5 май 1988 г. авторът възразява пред издателя и безуспешно изисква от него да упомене изрично това обстоятелство при издаване на сборника. През следващите години г-н Веck, срещу когото са отправени критики заради изложените в статията твърдения, многократно отвърща, че издателят на въпросния сборник е променил смисъла на неговия ръкопис. Г-н Веck се разграничава от съдържанието на тази статия поне от 1993 г. насам.
- 11 През 2013 г. ръкописът на г-н Веck е открит по време на изследователска работа в архив и му е представен на 17 септември 2013 г., когато той е кандидат в парламентарни избори в Германия. На следващия ден г-н Веck предоставя ръкописа на разположение в различни редакции на вестници, за да покаже, че издателят е внесъл промени в него при публикуването на въпросната статия. Той обаче не е дал съгласие редакциите да публикуват ръкописа и статията. За сметка на това самият той ги публикува на собствения си уебсайт, като на всяка страница добавя уточнението: „Разграничавам се от тази статия. Volker Beck“. На страниците на статията, публикувана във въпросния сборник, освен това е направено следното уточнение: „[публикуването] на този текст не е било разрешено и той е променен от издателя чрез свободна редакция на подзаглавието и на части от текста“.
- 12 Spiegel Online поддържа в интернет информационния портал *Spiegel Online*. На 20 септември 2013 г. то публикува статия, в която се твърди, че противно на твърденията на г-н Веck, основното послание, съдържащо се в ръкописа му, не е било променено от издателя, поради което в продължение на години той е заблуждавал обществеността. Освен тази статия, достъпни за изтегляне чрез хипервръзки са били оригиналните текстове на ръкописа и на публикуваната в сборника статия.
- 13 Г-н Веck оспорва пред Landgericht (Областен съд, Германия) предоставянето на разположение на пълните текстове на ръкописа и статията на уебсайта на Spiegel Online, което счита за нарушение на авторското право. Юрисдикцията уважава исканията на г-н Веck. След като въззивната му жалба е отхвърлена, Spiegel Online подава ревизионна жалба пред запитващата юрисдикция.

14 Тази юрисдикция счита, че тълкуването на член 5, параграф 3, букви в) и г) от Директива 2011/29 във връзка с основните права, и по-специално на свобода на информацията и на свобода на печата, не е очевидно. Тя по-специално иска да установи дали посочената разпоредба предоставя свобода на преценка във връзка с транспонирането ѝ в националното право. В това отношение отбелязва, че съгласно практиката на Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд, Германия) националноправните разпоредби за транспониране на директива на Европейския съюз по принцип трябва да се преценяват не с оглед на основните права, гарантирани от Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Основен закон на Федерална република Германия) от 23 май 1949 г. (BGBl 1949 I, стр. 1), а само с оглед на основните права, гарантирани от правото на Съюза, когато тази директива не оставя на държавите членки никаква свобода на преценка за нейното транспониране.

15 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Оставят ли разпоредбите на правото на Съюза относно изключенията или ограниченията на [авторското право] съгласно член 5, параграф 3 от Директива 2001/29 свобода на преценка при транспонирането им в националното право?
- 2) По какъв начин при определянето на обхвата на предвидените в член 5, параграф 3 от Директива 2001/29 изключения или ограничения на изключителното право на авторите на възпроизвеждане (член 2, буква а) от Директива 2001/29) и на публично разгласяване, включително на предоставяне на публично разположение (член 3, параграф 1 от Директива 2001/29) на техни произведения трябва да се вземат предвид основните права, уредени в Хартата на основните права на ЕС?
- 3) Могат ли основните права на свобода на информацията (член 11, параграф 1, второ изречение от Хартата на основните права на ЕС) или на свобода на печата (член 11, параграф 2 от Хартата на основните права на ЕС) да обосноват изключения или ограничения на изключителното право на авторите на възпроизвеждане (член 2, буква а) от Директива 2001/29) и на публично разгласяване, включително на предоставяне на публично разположение (член 3, параграф 1 от Директива 2001/29) на техни произведения извън изключенията или ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29?
- 4) Следва ли предоставянето на публично разположение на произведения, защитени от авторското право, на интернет портала на издателско дружество в областта на периодичния печат да не се счита за съобщаване на актуални събития без разрешението на автора по смисъла на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 само поради обстоятелството че за издателското дружество в областта на периодичния печат е било възможно и от него е можело разумно да се изисква преди предоставянето на публично разположение на произведенията на автора да поиска неговото съгласие?
- 5) Липсва ли публикуване с цел цитиране по смисъла на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 в случаите, когато текстът на цитирани произведения или части от него не са включени в новия текст като неделима част от него, например посредством вмъквания или бележки под линия, а чрез хипервръзки в интернет се предоставят на публично разположение като файлове във формат [*Portable Document Format* (PDF)], самостоятелно достъпни наред с новия текст?
- 6) Трябва ли за целите на определянето на момента, от който дадено произведение вече е предоставено законно на публично разположение по смисъла на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 да се вземе предвид дали произведението вече е било публикувано преди това в конкретната си форма със съгласието на автора?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 16 Най-напред следва да се отбележи, както се вижда от точка 14 от настоящото решение, че първият въпрос е свързан с прилагането от страна на запитващата юрисдикция във връзка с разрешаването на спора по главното производство на правилата за отразяване на актуални събития и за цитатите, предвидени съответно в членове 50 и 51 от UrhG, които транспонират член 5, параграф 3, букви в) и г) от Директива 2001/29.
- 17 В тази връзка запитващата юрисдикция се пита дали посочената разпоредба от правото на Съюза предоставя на държавите членки свобода на преценка относно нейното транспониране, след като съгласно практиката на Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд) националноправните разпоредби за транспониране на директива на Европейския съюз по принцип трябва да се преценяват не с оглед на основните права, гарантирани от Основния закон на Федерална република Германия, а само с оглед на основните права, гарантирани от правото на Съюза, когато тази директива не оставя на държавите членки никаква свобода на преценка за нейното прилагане.
- 18 В този смисъл с първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали разпоредбите на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкуват в смисъл, че съставляват мерки за пълна хармонизация.
- 19 В това отношение трябва да се напомни, че по силата на принципа на предимство на правото на Съюза, който е основна характеристика на правния ред на Съюза, позоваването от държава членка на норми на националното право, макар и конституционни, не би могло да накърни действието на правото на Съюза на територията на тази държава (решение от 26 февруари 2013 г., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, т. 59).
- 20 По този въпрос следва да се отбележи, че след като транспонирането на директива от държавите членки във всички случаи попада в хипотезата съгласно член 51 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), в която държавите членки прилагат правото на Съюза, то при това транспониране трябва да се постигне предвиденото в Хартата ниво на защита на основните права, независимо от свободата на преценка, с която държавите членки разполагат във връзка с транспонирането.
- 21 При това положение, когато в хипотеза, при която действията на държавите членки не се регламентират изцяло от правото на Съюза, национална разпоредба или мярка прилага това право по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, националните органи и юрисдикции могат да прилагат националните стандарти за защита на основните права, стига в този процес да не се намалява нивото на защита, предвидено от Хартата съгласно тълкуването на Съда, нито предимството, единството и ефективността на правото на Съюза (решения от 26 февруари 2013 г., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, т. 60 и от същата дата, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 29).
- 22 Поради това в съответствие с правото на Съюза е националните юрисдикции и органи да поставят процеса на прилагане на националните стандарти в зависимост от обстоятелството, открито от запитващата юрисдикция, разпоредбите на директивата да „оставят свобода на преценка при транспонирането им в националното право“, при положение че това обстоятелство се схваща като отнасящо се до степента на хармонизация, въведена с посочените разпоредби, като процесът на прилагане на националните стандарти е мислим само доколкото въпросните разпоредби не въвеждат пълна хармонизация.

- 23 В случая следва да се отбележи, че Директива 2001/29 има за цел да хармонизира само някои аспекти на авторското право и сродните му права, като редица нейни разпоредби също така разкриват намерението на законодателя на Съюза да предостави свобода на преценка на държавите членки при нейното привеждане в изпълнение (вж. в този смисъл решение от 5 март 2015 г., *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 57).
- 24 Видно от съображение 32 от Директива 2001/29, член 5 от нея предвижда в параграфи 2 и 3 списък с изключения и ограничения от изключителните права на възпроизвеждане и публично разгласяване.
- 25 В това отношение от практиката на Съда е видно, че обхватът на правото на преценка, с което разполагат държавите членки за транспониране в националното право на определено изключение или ограничение съгласно член 5, параграф 2 или 3 от Директива 2001/29, трябва да се преценява във всеки конкретен случай в зависимост по-специално от текста на съответната разпоредба (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2010 г., *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, т. 36, от 3 септември 2014 г., *Deckmyn и Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, т. 16 и от 22 септември 2016 г., *Microsoft Mobile Sales International и др.*, C-110/15, EU:C:2016:717, т. 27; становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 116), тъй като степента на хармонизация на изключенията и ограниченията, предвидени от законодателя на Съюза, всъщност се основава на въздействието им върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар, както припомня съображение 31 от Директива 2001/29.
- 26 Съгласно член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от Директива 2001/29 изключенията или ограниченията, посочени в тях, се отнасят съответно до „използването на произведения или други закриляни обекти във връзка със съобщаването на актуални събития, доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност и доколкото източникът, включително името на автора, е посочен, освен ако това се окаже невъзможно“ и до „цитати за целите като критика или обзор, при условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на публиката, и че — освен ако това се окаже невъзможно — е посочен източникът, включително името на автора, и че тяхното използване е в съответствие със справедливата практика и доколкото се изисква от конкретната цел“.
- 27 Видно от нейното съдържание, тази разпоредба не хармонизира напълно обхвата на изключенията или ограниченията, които съдържа.
- 28 Действително, от една страна, от използването в член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза, и буква г) от Директива 2001/29 съответно на изразите „доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност“ и „в съответствие със справедливата практика и доколкото се изисква от конкретната цел“, личи, че при транспонирането на тази разпоредба и прилагането на разпоредбите на националното право за привеждането ѝ в действие държавите членки разполагат със значително право на преценка, което им позволява да съизмерят засегнатите интереси. От друга страна, във връзка със случаите, в които може да се направи цитат, член 5, параграф 3, буква г) от тази директива предвижда само списък с примери за такива случаи, видно от използването на израза „за целите като критика или обзор“.
- 29 Тази свобода на преценка се потвърждава от законодателните работи, предшествали приемането на Директива 2001/29. Така, видно от обяснителния меморандум към Предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество от 10 декември 1997 г. (СОМ(97) 628 окончателен), свързан с ограниченията, които понастоящем са предвидени по същество в член 5, параграф 3, букви в) и г) от Директива 2001/29, с оглед на тяхното ограничено икономическо значение тези ограничения не трябва да се разглеждат подробно в

предложението, а да се формулират само минимални условия за прилагането им, докато подробното определяне на условията за прилагане на тези изключения или ограничения трябва да се поеме от държавите членки при спазване на очертаванията, определени в тази разпоредба.

- 30 Независимо от изложените съображения, свободата на преценка на държавите членки при прилагане на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от Директива 2001/29, е ограничена по няколко направления.
- 31 Първо, Съдът многократно постановява, че свободата на преценка, с която разполагат държавите членки, когато прилагат посочените изключения и ограничения, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, трябва да се упражнява в границите, наложени от правото на Съюза, което означава, че държавите членки не са свободни във всички случаи да определят по нехармонизиран начин всичките параметри на тези изключения и ограничения (вж. в този смисъл решения от 6 февруари 2003 г., SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, т. 34, от 1 декември 2011 г., Rainer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 104 и от 3 септември 2014 г., Deckmyn и Vriijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, т. 16; становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 122).
- 32 В този смисъл Съдът подчертава, че възможността държавите членки да въведат изключения или ограничения от хармонизираните правила по членове 2 и 3 от Директива 2001/29 има ясно очертани граници от изискванията на правото на Съюза (вж. в този смисъл становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 126).
- 33 По-специално в своето законодателство държавите членки могат да предвидят изключение или ограничение съгласно член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29 само ако спазват всички условия по посочената разпоредба (вж. по аналогия становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 123 и цитираната съдебна практика).
- 34 В тези рамки държавите членки трябва също да съблюдават общите принципи на правото на Съюза, сред които е и принципът на пропорционалност, от който следва, че приетите мерки трябва да могат да постигнат преследваната цел и да не надхвърлят необходимото за нейното осъществяване (решение от 1 декември 2011 г., Rainer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 105 и 106).
- 35 Второ, Съдът припомня, че свободата на преценка, от която се ползват държавите членки, за да приложат изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, не може да бъде използвана така, че да се застрашат целите на тази директива, свързани — както е видно от съображения 1 и 9 от нея — с въвеждането на висока степен на закрила в полза на авторите и с безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар (вж. в този смисъл решения от 1 декември 2011 г., Rainer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 107 и от 10 април 2014 г., ACI Adam и др., C-435/12, EU:C:2014:254, т. 34; становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 124 и цитираната съдебна практика).
- 36 При това положение, във връзка с въпросното прилагане държавите членки следва да запазят полезното действие на така установените изключения и ограничения и да зачитат тяхната цел (вж. в този смисъл решения от 4 октомври 2011 г., Football Association Premier League и др., C-403/08 и C-429/08, EU:C:2011:631, т. 163, както и от 3 септември 2014 г., Deckmyn и Vriijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, т. 23), за да запазят справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти, както гласи съображение 31 от споменатата директива.

- 37 Трето, свободата на преценка, от която се ползват държавите членки, за да приложат изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, е ограничена и от член 5, параграф 5 от същата директива, който поставя тези изключения или ограничения в зависимост от три условия, а именно изключенията или ограниченията да се прилагат само в някои специални случаи, да не засягат нормалното използване на произведението и да не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на авторското право (становище 3/15 (Маракешки договор за достъпа до публикувани произведения) от 14 февруари 2017 г., EU:C:2017:114, т. 125 и цитираната съдебна практика).
- 38 Накрая, четвърто, както бе припомнено в точка 20 от настоящото решение, закрепените в Хартата принципи се прилагат за държавите членки, когато привеждат в действие правото на Съюза. При това положение, когато транспонират изключенията и ограниченията по член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, държавите членки трябва да следят за тълкуване на последните по начин, който да осигури подходящо равновесие между различните основни права, защитени от правния ред на Съюза (решения от 27 март 2014 г., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, т. 46 и от 18 октомври 2018 г., Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, т. 45 и цитираната съдебна практика; вж. също по аналогия решение от 26 септември 2013 г., IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, т. 48, 49 и цитираната съдебна практика).
- 39 С оглед на изложените съображения следва на първия въпрос да се отговори, че член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от тази директива трябва да се тълкуват в смисъл, че не съставляват мерки за пълна хармонизация на обхвата на изключенията и ограниченията, съдържащи се в тях.

По третия въпрос

- 40 С третия си въпрос, който следва да се разгледа на второ място, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали свободата на информация и свободата на печата, закрепени в член 11 от Хартата, могат извън изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, да обосноват дерогиране на изключителните права на автора на възпроизвеждане и публично разгласяване, предвидени съответно в член 2, буква а) и в член 3, параграф 1 от тази директива.
- 41 Незабавно следва да се отбележи, че както от обяснителния меморандум към Предложение СОМ(97) 628 окончателен, така и от съображение 32 от Директива 2001/29 следва, че списъкът на изключенията и ограниченията, включени в член 5 от тази директива, е изчерпателен, което Съдът също подчертава неколккратно (решения от 16 ноември 2016 г., Soulier и Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, т. 34 и от 7 август 2018 г., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, т. 16).
- 42 Видно от съображения 3 и 31 от Директива 2001/29, целта на извършената с нея хармонизация е да се поддържа, по-специално в електронната среда, справедлив баланс между, от една страна, интереса на притежателите на авторски и сродни права от защитата на тяхното право на интелектуална собственост, гарантирана с член 17, параграф 2 от Хартата, и от друга страна, защитата на интересите и основните права на ползвателите на закриляни обекти, и по-специално на свободата им на изразяване на мнение и на информация, гарантирана с член 11 от Хартата, както и на обществения интерес (вж. в този смисъл решение от 7 август 2018 г., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, т. 41).
- 43 Механизмите, позволяващи да се намери справедлив баланс между тези различни права и интереси, се съдържат в самата Директива 2001/29, доколкото тя предвижда по-специално, от една страна, в членове 2—4, изключителните права на притежателите на права, и от друга страна, в член 5, изключенията и ограниченията на тези права, които могат и дори трябва да бъдат транспонирани от държавите членки, като въпросните механизми все пак трябва да

бъдат конкретизирани с национални мерки за транспонирането на тази директива и с прилагането ѝ от националните органи (вж. в този смисъл решение от 29 януари 2008 г., *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, т. 66 и цитираната съдебна практика).

- 44 Съдът многократно постановява, че основните права, които вече са закрепени в Хартата, чието спазване се осигурява от Съда, са вдъхновени от общите конституционни традиции на държавите членки, както и от напътствията, произтичащи от международните инструменти за закрила на правата на човека, по които държавите членки са сътрудничели или са се присъединили (вж. в този смисъл решение от 27 юни 2006 г., *Парламент/Съвет*, C-540/03, EU:C:2006:429, т. 35 и цитираната съдебна практика).
- 45 Във връзка с изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза, и буква г) от Директива 2001/29, по отношение на които запитващата юрисдикция изпитва съмнения, следва да се подчертае, че те имат за цел конкретно да отдадат предимство на упражняването на правото на свобода на изразяване на ползвателите на закриляни обекти и на свобода на печата, което придобива особено значение, когато е защитено като част от основните права, спрямо интереса на автора да може да се противопостави на използването на своето произведение, като същевременно на този автор се гарантира по принцип правото му на посочване на неговото име (вж. в този смисъл решение от 1 декември 2011 г., *Rainer*, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 135).
- 46 За справедливия баланс, припомнен в точки 36 и 42 от настоящото решение, допринася и член 5, параграф 5 от тази директива, който, както беше подчертано в точка 37 от настоящото решение, изисква изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 1—4 от нея, да се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на правото.
- 47 В този контекст, ако въпреки изричната воля на законодателя на Съюза, припомнена в точка 41 от настоящото решение, на всяка държава членка се позволи да въвежда дерогации от изключителните права на автора по членове 2—4 от Директива 2001/29, извън изключенията и ограниченията, предвидени изчерпателно в член 5 от нея, това би застрашило ефективността на хармонизацията на авторското и сродните му права, осъществена с тази директива, както и преследваната от нея цел за гарантиране на правната сигурност (решение от 13 февруари 2014 г., *Svensson и др.*, C-466/12, EU:C:2014:76, т. 34 и 35). Действително, от съображение 31 от тази директива изрично следва, че съществуващите различия в изключенията и ограниченията по отношение на някои ограничени действия имат пряко отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар в областта на авторското право и сродните му права и поради това списъкът с изключенията и ограниченията, съдържащ се в член 5 от Директива 2001/29, има за цел да осигури неговото добро функциониране.
- 48 Освен това, видно от съображение 32 от същата директива, държавите членки са задължени да постигнат съгласувано прилагане на тези изключения и ограничения. Изискването за съгласувано прилагане на тези изключения и ограничения не би могло да се осигури, ако държавите членки бяха свободни да предвиждат изключения и ограничения извън тези, които вече са били изрично предвидени от Директива 2001/29 (вж. в този смисъл решение от 12 ноември 2015 г., *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, т. 38 и 39), а Съдът впрочем вече е подчертал, че никоя разпоредба от Директива 2001/29 не дава възможност държавите членки да разширяват обхвата на тези изключения и ограничения (вж. в този смисъл решение от 10 април 2014 г., *ACI Adam и др.*, C-435/12, EU:C:2014:254, т. 27).

49 С оглед на изложените съображения на третия въпрос следва да се отговори, че свободата на информация и свободата на печата, закрепени в член 11 от Хартата, не могат извън изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, да обосноват дерогиране на изключителните права на автора на възпроизвеждане и публично разгласяване, предвидени съответно в член 2, буква а) и в член 3, параграф 1 от тази директива.

По втория въпрос

50 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали в рамките на съизмерването, което следва да се направи от националния съд между изключителните права на автора по член 2, буква а) и член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, от една страна, и правата на ползвателите на закриляни обекти съгласно дерогиращите разпоредби на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от Директива 2001/29, от друга страна, националният съд може да се отклони от ограничителното тълкуване на последните разпоредби в полза на тълкуване на същите, което в пълна мяра да отчита необходимостта от зачитане на свободата на изразяване на мнение и на информация, гарантирана в член 11 от Хартата.

51 Както бе припомнено в точка 38 от настоящото решение, когато транспонират изключенията и ограниченията по член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, държавите членки трябва да следят за тълкуване на последните по начин, който да осигури подходящо равновесие между различните основни права, защитени от правния ред на Съюза.

52 На следващо място, при въвеждане на мерките за транспониране на тази директива органите и юрисдикциите на държавите членки са длъжни не само да тълкуват националното си право по начин, който да съответства на посочената директива, но и да не допускат да се основават на тълкуване на същата, което би влязло в конфликт с посочените основни права или с другите общи принципи на правото на Съюза, както Съдът многократно е постановявал (вж. в този смисъл решения от 29 януари 2008 г., *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, т. 70, от 27 март 2014 г., *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, т. 46 и от 16 юли 2015 г., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, т. 34).

53 Действително, както отбелязва запитващата юрисдикция, изключението от общо правило по принцип трябва да се тълкува стриктно.

54 Макар обаче член 5 от Директива 2001/29 формално да е озаглавен „Изключения и ограничения“, следва да се отбележи, че самите тези изключения и ограничения съдържат права за ползвателите на произведения или на други закриляни обекти (вж. в този смисъл решение от 11 септември 2014 г., *Eugen Ulmer*, C-117/13, EU:C:2014:2196, т. 43). Освен това посоченият член, както бе припомнено в точка 36 от настоящото решение, има за конкретна цел да осигури справедлив баланс между, от една страна, правата и интересите на притежателите на права, които от своя страна са обект на широко тълкуване (вж. в този смисъл решение от 16 ноември 2016 г., *Soulier и Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, т. 30, 31 и цитираната съдебна практика), и от друга страна, правата и интересите на ползвателите на произведения или други закриляни обекти.

55 От това следва, че тълкуването на изключенията и ограниченията, предвидени в член 5 от Директива 2001/29, трябва да позволи, както бе припомнено в точка 36 от настоящото решение, да се запази полезното им действие и да се зачита тяхната цел, като подобно изискване придобива особено значение, когато тези изключения и ограничения, подобно на предвидените в член 5, параграф 3, букви в) и г) от Директива 2001/29, имат за цел да гарантират спазването на основни свободи.

- 56 В този контекст трябва, от една страна, да се добави, че действително защитата на правото на интелектуална собственост е закрепена в член 17, параграф 2 от Хартата. При все това нито от тази разпоредба, нито от практиката на Съда следва, че това право е неприкосновено и че трябва да се осигури абсолютната му защита (решения от 24 ноември 2011 г., *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, т. 43, от 16 февруари 2012 г., *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, т. 41 и от 27 март 2014 г., *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, т. 61).
- 57 От друга страна, в точка 45 от настоящото решение бе припомнено, че член 5, параграф 3, букви в) и г) от Директива 2001/29 има за цел да отдаде предимство на упражняването на правото на свобода на изразяване на ползвателите на закриляни обекти и на свобода на печата, гарантирано в член 11 от Хартата. Във връзка с това следва да се отбележи, че доколкото Хартата съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), член 52, параграф 3 от Хартата има за цел да осигури необходимата последователност между правата по Хартата и съответстващите им права, гарантирани от ЕКПЧ, без това да засяга автономността на правото на Съюза и на Съда на Европейския съюз (вж. по аналогия решения от 15 февруари 2016 г., *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 47 и от 26 септември 2018 г., *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Суспензивно действие на обжалването), C-180/17, EU:C:2018:775, т. 31 и цитираната съдебна практика). Член 11 от Хартата съдържа права, съответстващи на правата, гарантирани с член 10, параграф 1 от ЕКПЧ (вж. в този смисъл решение от 14 февруари 2019 г., *Buivids*, C-345/17, EU:C:2019:122, т. 65 и цитираната съдебна практика).
- 58 Както следва от практиката на Европейския съд по правата на човека, за да съизмери авторското право и правото на свободно изразяване, посоченият съд по-специално подчертава необходимостта да се отчете обстоятелството, че съответният вид „реч“ или информация придобива особено значение, най-вече в рамките на политически или свързани с обществения интерес дебати (вж. в този смисъл ЕСПЧ, 10 януари 2013 г., *Ashby Donald* и др. с/у Франция, CE:ECHR:2013:0110JUD003676908, § 39).
- 59 С оглед на изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че в рамките на съизмерването, което следва да се направи от националния съд с оглед на всички обстоятелства по съответния случай между изключителните права на автора по член 2, буква а) и член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, от една страна, и правата на ползвателите на закриляни обекти съгласно дерогиращите разпоредби на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от тази директива, от друга страна, националният съд трябва да се основава на тълкуване на въпросните разпоредби, което зачита техния текст, запазва полезното им действие и същевременно е в пълно съответствие с основните права, гарантирани от Хартата.

По четвъртия въпрос

- 60 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално правило, ограничаващо прилагането на предвиденото в тази разпоредба изключение или ограничение до случаите, в които няма разумна възможност да се поиска предварително разрешение за използване на защитено произведение във връзка със съобщаването на актуални събития.
- 61 Както бе припомнено в точка 26 от настоящото решение, член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 предвижда, че държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3 от тази директива, в случай на използването на произведения или други закриляни обекти във връзка

- със съобщаването на актуални събития, доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност и доколкото източникът, включително името на автора, е посочен, освен ако това се окаже невъзможно.
- 62 Видно от постоянната съдебна практика, от изискванията както за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и на принципа за равенство следва, че текстът на разпоредба от правото на Съюза като член 5, параграф 3 от Директива 2001/29, която не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза (решение от 21 октомври 2010 г., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 63 Най-напред следва да се отбележи, че член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 не съдържа в текста си никакво изискване за получаване на съгласие от притежателя на права преди възпроизвеждане или публично разгласяване на защитено произведение.
- 64 Действително, ако източникът бъде посочен и ако използването на произведението се осъществява, доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност, изключението или ограничението, предвидено в него, изисква само използването да е „във връзка със съобщаване на актуални събития“.
- 65 При липсата на каквото и да е определение на тези понятия в Директива 2001/29 те трябва да се тълкуват в съответствие с обичайното им значение в говоримия език, като се държи сметка за контекста, в който се използват, и за целите, преследвани от правната уредба, от която са част (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2014 г., Deckmyn и Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, т. 19 и цитираната съдебна практика).
- 66 Що се отнася, първо, до текста на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29, следва да се отбележи най-напред, че действието „съобщаване“, посочено в тази разпоредба, трябва да се разбира в смисъл на даване на информация за актуално събитие. Макар само оповестяването на такова събитие да не представлява съобщаване за него, понятието „съобщаването“ в неговия обичаен смисъл все пак не изисква ползвателят да извършва задълбочен анализ на събитието.
- 67 На следващо място, съобщаването трябва да е относно „актуално събитие“. В това отношение, както отбелязва запитващата юрисдикция, следва да се приеме, че актуално е събитието, което в момента на съобщаването му представлява информационен интерес за аудиторията.
- 68 Накрая, член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 изисква, освен ако това се окаже невъзможно, да се посочи източникът, включително името на автора на защитеното произведение, и съответното използване да се осъществи само „доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност“ и следователно е в съответствие с принципа на пропорционалност. От това следва, че използването на защитеното произведение не трябва да излиза извън границите на необходимото за постигане на преследваната цел за информираност.
- 69 В случая запитващата юрисдикция следва да провери дали публикуването на оригиналните текстове на ръкописа и на статията, поместена в съответния сборник, изцяло и без уточнения за дистанциране на г-н Besk от съдържанието на тези документи, е било необходимо за постигане на преследваната цел за информираност.
- 70 Второ, що се отнася до контекста, от който е част член 5, параграф 3, буква в) от Директива 2001/29, следва да се подчертае, че тази разпоредба се вписва в рамките на разпространението на информация от средства за осведомяване с цел удовлетворяване на информационния интерес на аудиторията във връзка с актуални събития, видно по-специално, от една страна, от

използваните в тази разпоредба понятия, първата хипотеза от която се отнася конкретно до възпроизвеждането от пресата, както и до публикуването на статии по актуални теми, и от друга страна, от границите, установени от законодателя на Съюза, относно използването на съответното защитено произведение или обект, което трябва да се осъществява само „доколкото е оправдано от преследваната цел за информираност“.

- 71 Настъпването на актуално събитие поначало и особено в рамките на информационното общество изисква отнасящата се до него информация да може да бъде бързо разгласена, поради което е трудно съвместимо с изискване за предварително получаване на съгласие от автора, което би могло да направи прекалено трудно, и дори да попречи, на аудиторията да бъде предоставена своевременна релевантна информация.
- 72 Трето, във връзка със запазването на полезния ефект на изключението или ограничението, предвидено в член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29, следва да се припомни, че целта му е да допринесе за упражняването на свободата на информация и на свободата на печата, гарантирани с член 11 от Хартата, като Съдът вече е напомнил, че призиването на печата в демократичното общество и правовата държава оправдава възможността му да информира обществото без ограничения извън стриктно необходимите (вж. в този смисъл решение от 1 декември 2011 г., Rainer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 113).
- 73 Да се изисква ползвателят на защитено произведение да поиска разрешение от притежателя на права, когато има разумна възможност за това, би означавало да се игнорира, че изключението или ограничението по член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 трябва да позволява, ако са налице условията за неговото прилагане, използването на защитено произведение без разрешение от притежателя на права.
- 74 С оглед на изложените съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално правило, ограничаващо прилагането на предвиденото в тази разпоредба изключение или ограничение до случаите, в които няма разумна възможност да се поиска предварително разрешение за използване на защитено произведение във връзка със съобщаването на актуални събития.

По петия въпрос

- 75 С петия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „цитати“ обхваща препращането с помощта на хипервръзка към файл, който може да се преглежда самостоятелно.
- 76 Съгласно член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на изключителните права на възпроизвеждане и публично разгласяване, предвидени в членове 2 и 3 от нея, в случай на цитати за цели като критика или обзор, при условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на публиката, и че — освен ако това се окаже невъзможно — е посочен източникът, включително името на автора, и че тяхното използване е в съответствие със справедливата практика и доколкото се изисква от конкретната цел.

- 77 При липсата на каквото и да е определение на понятието „цитат“ в Директива 2001/29 определянето на смисъла и обхвата на този термин съгласно постоянната практика на Съда, припомнена в точка 65 от настоящото решение, следва да се осъществява в съответствие с обичайното му значение в говоримия език, като същевременно се държи сметка за контекста, в който се използва, и за целите, преследвани от правната уредба, от която той е част.
- 78 Що се отнася до обичайното значение на понятието „цитат“ в говоримия език, следва да се отбележи, че основни характеристики на цитата са използването на произведение, или по-общо на извадка от произведение, от ползвател, който не е негов автор, за онагледяване на определено твърдение, в защита на становище или за да се даде възможност за умозрително стълкновение на това произведение с твърденията на въпросния ползвател. В тази връзка Съдът вече е постановил, че въпросът дали цитатът е направен в рамките на произведение, закриляно от авторското право, или напротив, в рамките на незакрилян от такова право обект, не е релевантен (решение от 1 декември 2011 г., *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 136).
- 79 Както по същество подчертава генералният адвокат в точка 43 от своето заключение, ползвателят на защитено произведение, който възнамерява да се ползва от изключението относно цитатите, трябва при това положение по необходимост да установи пряка и тясна връзка между цитираното произведение и собствените си разсъждения, с което да създаде възможност за такова умозрително стълкновение с чуждото произведение, като в това отношение член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 уточнява, че цитатът трябва по-специално да има за цел осигуряването на възможност за критика или обзор. От това следва също, че използването на цитираното произведение трябва да е акцесорно спрямо твърденията на въпросния ползвател, като впрочем цитирането на защитено произведение съгласно член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 не може да бъде толкова обширно, че да засегне нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, или пък да засегне неоправдано законните интереси на притежателя на права.
- 80 При това положение нито текстът на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, нито понятието „цитат“, описано в точки 78 и 79 от настоящото решение, изискват цитираното произведение да бъде включено неразривно — например с помощта на типографско отстояние от полето или чрез възпроизвеждане в бележки под линия — в обекта, цитиращ произведението, тъй като подобен цитат може да се получи чрез включването на хипервръзка към произведението.
- 81 Подобна възможност е в съответствие с контекста, в който се вписва тази разпоредба, тъй като Директива 2001/29 се отнася конкретно до правната закрила на авторското право в рамките на вътрешния пазар, и както припомня член 1, параграф 1 от нея, поставя особено ударение върху информационното общество. Както Съдът неколkokратно подчертава, хипервръзките спомагат за доброто функциониране на интернет, който има особено значение за свободата на изразяване на мнение и на информация, гарантирана в член 11 от Хартата, както и за обмена на мнения и на информация в тази мрежа, в която са на разположение огромни количества информация (решения от 8 септември 2016 г., *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, т. 45 и от 7 август 2018 г., *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, т. 40).
- 82 Освен това подобно тълкуване не се опровергава с оглед на целта, преследвана от изключението относно цитатите, предвидено в член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, което, както Съдът вече е постановил, цели да се постигне справедлив баланс между правото на свобода на изразяване на ползвателите на дадено произведение или друг закрилян обект и предоставеното на авторите право на възпроизвеждане, както и да предотврати възможността предоставеното на авторите изключително право на възпроизвеждане да попречи чрез цитиране да бъдат публикувани и придружени с коментари или критики откъси от вече предоставено на разположение на обществеността произведение (решение от 1 декември 2011 г., *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 120 и 134).

- 83 Независимо от изложените съображения и след като в случая запитващата юрисдикция отбелязва, че ръкописът и статията на г-н Век са били предоставени на публично разположение в интернет посредством хипервръзки като файлове, които могат да се преглеждат самостоятелно, трябва да се подчертае, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 изисква, за да намери приложение, както бе припомнено в точка 76 от настоящото решение, използването да се осъществява „в съответствие със справедливата практика и доколкото се изисква от конкретната цел“, поради което използването на ръкописа и статията в цитат не трябва да излиза извън границите на необходимото за постигане на преследваната с цитата цел.
- 84 С оглед на изложените съображения на петия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „цитати“, съдържащо се в тази разпоредба, обхваща препращането с помощта на хипервръзка към файл, който може да се преглежда самостоятелно.

По шестия въпрос

- 85 С шестия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че производението вече е предоставено законно на разположение на публиката, когато в конкретния си вид е било публикувано по-рано със съгласието на автора.
- 86 Видно от член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, изключението относно цитатите се прилага само при условие че съответният цитат е от произведение, което е предоставено законно на разположение на публиката.
- 87 В това отношение Съдът вече е постановил, че под израза „предоставяне на разположение на публиката на дадено произведение“ във френския текст на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 следва да се разбира, че това произведение се прави публично достояние, като въпросното тълкуване се потвърждава не само от израза „made available to the public“, но и от израза „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht“, използвани без разлика в текстовете на английски и немски език на посочения член (вж. в този смисъл решение от 1 декември 2011 г., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 128).
- 88 По въпроса дали производението вече е предоставено на разположение на публиката „законно“, Съдът подчертава, че стига останалите условия, предвидени в член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, да са изпълнени, е разрешено да се цитира само от произведение, което вече е било законно направено публично достояние (вж. в този смисъл решение от 1 декември 2011 г., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 127).
- 89 В този смисъл следва да се приеме, че произведение или част от него вече е предоставено законно на разположение на публиката, ако то е станало публично достояние с разрешение на притежателя на правото, по силата на принудителна лицензия или на предвидено по закон разрешение.
- 90 В случая запитващата юрисдикция се пита дали производението на г-н Век може да се счита за вече предоставено законно на разположение на публиката с публикуването на неговия ръкопис през 1988 г. като статия в сборник, с оглед на обстоятелството, че преди публикуването този ръкопис е претърпял незначителни изменения от издателя на сборника. Тя се пита дали такова законно предоставяне на разположение на публиката е настъпило с публикуването на тези документи от г-н Век на собствения му уебсайт, съпътствано с уточнения с цел разграничаване.

- 91 В тази връзка следва да се припомни, че националният съд следва да реши дали производението е предоставено законно на разположение на публиката с оглед на конкретния случай, по който е сезиран, и при отчитане на всички обстоятелства по него (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2014 г., Deckmyn и Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, т. 28).
- 92 По-конкретно в главното производство запитващата юрисдикция следва да провери дали при първоначалното публикуване на ръкописа на г-н Beck като статия в сборник издателят е имал право по договор или на друго основание да внесе разглежданите редакционни промени. В случай на отрицателен отговор би следвало да се приеме, че при липса на съгласие от притежателя на правото, публикуваното в упоменатия сборник произведение не е било предоставено законно на разположение на публиката.
- 93 При това положение се установява, че ръкописът и статията на г-н Beck впоследствие са публикувани от самия притежател на авторското право на собствения му уебсайт. Запитващата юрисдикция сочи обаче, че публикуването на тези документи на уебсайта на г-н Beck се придружава от надпис, преминаващ напреки през всяка страница от документите, с който той се разграничава от тяхното съдържание. Така при тази публикация същите документи са били предоставени законно на разположение на публиката само доколкото се съпътстват от споменатите уточнения с цел разграничаване.
- 94 При всички положения, с оглед на вече припомнените в точка 83 от настоящото решение съображения, за целите на прилагане на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 запитващата юрисдикция следва да провери дали публикуването на първоначалните текстове на ръкописа и на статията, поместена в споменатия сборник, без уточненията с цел дистанциране на г-н Beck от съдържанието на тези документи, е било в съответствие със справедливата практика и доколкото се е изисквало от конкретната цел на разглеждания цитат.
- 95 С оглед на изложените съображения на шестия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че производението вече е предоставено законно на разположение на публиката, когато в конкретния си вид по-рано е било направено публично достояние с разрешение на притежателя на правото, по силата на принудителна лицензия или на предвидено по закон разрешение.

По съдебните разноски

- 96 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество трябва да се тълкуват в смисъл, че не съставляват мерки за пълна хармонизация на обхвата на изключенията и ограниченията, съдържащи се в тях.**

- 2) Свободата на информация и свободата на печата, закрепени в член 11 от Хартата на основните права на Европейския съюз, не могат извън изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29, да обосноват дерогиране на изключителните права на автора на възпроизвеждане и публично разгласяване, предвидени съответно в член 2, буква а) и в член 3, параграф 1 от тази директива.
- 3) В рамките на съизмерването, което следва да се направи от националния съд с оглед на всички обстоятелства по съответния случай между изключителните права на автора по член 2, буква а) и член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, от една страна, и правата на ползвателите на закриляни обекти съгласно дерогиращите разпоредби на член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза и буква г) от тази директива, от друга страна, националният съд трябва да се основава на тълкуване на въпросните разпоредби, което зачита техния текст, запазва полезното им действие и същевременно е в пълно съответствие с основните права, гарантирани от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- 4) Член 5, параграф 3, буква в), втора хипотеза от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално правило, ограничаващо прилагането на предвиденото в тази разпоредба изключение или ограничение до случаите, в които няма разумна възможност да се поиска предварително разрешение за използване на защитено произведение във връзка със съобщаването на актуални събития.
- 5) Член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „цитати“ обхваща препращането с помощта на хипервръзка към файл, който може да се преглежда самостоятелно.
- 6) Член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че произведението вече е предоставено законно на разположение на публиката, когато в конкретния си вид по-рано е било направено публично достояние с разрешение на притежателя на правото, по силата на принудителна лицензия или на предвидено по закон разрешение.

Подписи